

Danskir politikarar vóru í øðini um eina røðu, ið Dam helt í Norrøna Ráðnum

Eg var sjálvur til staðar, og sá danskir politikarar vera í øðini um eina røðu, ið Petur Mohr Dam helt á fundi í Norrøna Ráðnum, har hann hvassliga tók til orða og mótmælti tí at føroyska flaggið ikki veittraði millum hini norrønu floggi, sigur POUL ERIK SØE í hesi grein í INFORMATION

GENNEM de senaste år har det færøske parlament, Lagtinget, ivrigt bestræbt sig for at blive repræsenteret i Nordisk Råd.

Det kan for en selvoptaget dansker se ud som en ringe sag, men for færingerne er det blevet det nutidige symbol for den nationale kamp.

Færoerne er Nordens sjette nation, men bliver aldrig anerkendt som selvstændig nation. For færingerne vil en optagelse i Nordisk Råd side om side med de andre nordiske folk være en sådan anerkendelse.

Det er en rimelig bestræbelse for færingerne at fastslå deres selvstændighed, Færoerne er en selvstændig nation med egen kultur, eget sprog og eget parlament.

Fra dansk side har der været nogen støtte til det færøske krav, men mange opfatter ønsket om Færoernes selvstændige optagelse i rådet som en ny demonstration af færingernes danskerhad.

Det betagende i færøsk nationalfølelse er imidlertid, at det færøske folk — skønt de har grunde nok dertil — ikke har formuleret selvstændighedskampen efter de gamle mønstre, vi kender fra kolonierne kamp mod kolonimagten.

Denne indstilling skyldes ikke forstandighed hos danske politikere gennem årene, men hos færøske. Typisk er det, at en af de ivrigste forkæmpere for Færoernes selvstændige placering i Nordisk Råd, var det færøske socialdemokratiske leder, afdøde lagmand Peter Mohr Dam, der gennem hele sit liv var tilhænger af samhørigheden mellem Atlanterhavserne og Danmark.

LØSNINGEN på det længe diskuterede spørgsmål synes nu at blive Færoernes representation i Nordisk Råd gennem den danske delegation. Færoernes Lagting skal udpege to medlemmer til den danske delegation.

Det er et forlig, der tramper på Peter Mohr Dams kamp. Jeg tvivler på, at han for sin død kan have godkendt en sådan ordning, og er det sket, må hans langvarige sygdom være den eneste forklaring.

Peter Mohr Dam vidste nemlig bedre end de fleste, hvilken behandling færing kan blive udsat for i Nordisk Råds danske delegation.

Jeg har undir en session Nordisk Råd oplevet, hvordan danske politikere geradede i raseri over en tale af Peter Mohr Dam om de færøske flags manglende tilstedeværelse uden for Nordisk Råds modelokaler. Flere danske mente, at Mohr Dam havde pligt til at forelægge en sådan tale for den danske delegation, for han holdt den.

Senere udeblev Mohr Dam forståeligt nok fra Nordisk Råds møde i protest mod, at hans nations flag ikke kunne blive hejst.

Danskerne og de andre nord-

boere forhindrede denne flaghejsning ud fra motiver, der ikke var stort bedre end statsminister Staunings, da han engang ved et møde bad om at »få den klud fjernet«. Det var det færøske flag, han talte om.

Den placering, færingerne nu får, er ikke spor bedre end den de tidligere har haft.

Tidligere har nogle danske partier til den danske delegation udpeget færing, som i forvejen sad i det danske folketing. Johan Poulsen fra Samlingspartiet måtte endog nøjes med at være stedfortræder(!) for en Venstre-mand, mens Mohr Dam som medlem af den socialdemokratiske del af delegationen havde knap så smålige vilkår.

At færingerne nu udpeges af Lagtinget i stedet for som tidligere af de danske folketingspartier, gør ingen forskel. De skal som hidtil sidde i den danske delegation, være ansvarlige over for det gruppepres, som øves fra denne delegation, og kan blive ofre for den taktik, der udøves af danskerne under

sessionerne.

Det, der er ønskemålet, Lagtingets selvstændige delegation, bliver ikke opfyldt.

Nordisk Råd lægger navn og ryg til en ny gang kolonipolitik. Danmark burde have sagt nej.

Den stilling, Færoerne nu får, er mere nedværdigende, end hvis øerne slet ikke havde været repræsenteret.

En forskel vil der nok være. Nu vil man — hamrende ulogisk — finde en begrundelse for at hejse det færøske flag.

Hvis jeg var færing, ville jeg nægte at lægge flag til.

SAMTIDIG med koloniløsningen af Færoernes problem, laver man et lignende arrangement for Åland gennem den finske delegation.

Hvis ikke grønlanderne var så langsomme i deres opvågen til selvstændighedskamp, ville vi også fra dem høre krav om representation.

Men grønlanderne tier, og danskerne tier, for vi har med 53-grundloven lavet et stykke integrations-politik, som gør Grønland ligestillet med en dansk kommune som Asminde-rød-Grønholt.

Også dette stykke kolonipolitik vil svie hårdt engang, når grønlanderne med føje gentager den færøske nationale udvikling.

Imens står hovedparten af den danske befolkning uforstående overfor, at folk, vi hjælper så meget med penge, kan

være så utaknemmelige skarn.

Det Danmark, der græd med vore nationale sydslesvigere og forstod, at rød-hvid maling ikke var udtryk for chauvinisme, men for national selvhævdelse og ønske om frihed, lades koldt af andre folks ønske om samme selvstændighed og frihed.

Forhåbentlig er det kompromis, man nu har fundet frem til for Færoernes vedkommende, ikke nået så langt, at stærke kræfter her og på øerne ikke kan nå at spænde ben.

Hvor er det danske socialdemokrati henne i denne sag? Har det sagt ja til denne ulyskelige »løsning«. Socialdemokratiets leder, Jens Otto Krag, som fra sin forgænger, Viggo Kampmann, arvede virkeligt intet kendskab til og ærlig forståelse for de færøske spørgsmål, har han sagt ja?

Og hvad med den nuværende statsminister. Har han forlængst sagt ja? Man har endnu ikke i Hilmar Baunsgaards statsministertid hørt et ord fra ham med antydning af, at han virkeligt forstår og interesserer sig for den færøske situation, skønt han som statsminister har sager vedrørende Færoerne direkte under sig.

Men det kan nås endnu, hvis han siger nej til denne gang nutidige og utidige kolonipolitik

Føroyskt umboð í Norrøna Ráðnum

Tíðindini um, at lógtingsamtyktin frá 28. mars 1966 um limaskapin í Norrøna Ráðnum helst fer at vinna frama, eru komin.

Fólk hevur gjøgnum útvarpið hoyrt hvat teir ymsu halda um hetta, serliga hvat andstöðuflokkarnir siga.

Tað, sum uppskotið gongur út uppá er í stuttum:

1. at Føroya lógtung velur tveir limir av Føroya lógtungi í Norrøna Ráðið at hesir báðir lógtunglimirir fáa sama status í ráðnum sum aðrir limir av ráðnum, t. v. s. rætt at seta fram uppskot, at taka orðið og rætt til at atkvøða eins og aðrir limir.
2. at landsstýrið velur eitt umboð (lim av landsstýrinum), sum hevur somu rettindi sum aðrir stjórnarlimir, t. v. s. rætt at seta fram uppskot og rætt at taka orðið
- at merkið verður vundið á stong á sama hátt sum hini norðurlanda floggi.

Og hvat sigur so lógtungssamtyktin?

Ár 1966, 2. februar 1966 legði lógmaður (Hákun Djurhuus) fram hetta uppskot til samtyktar:

Lógtungið heitir á ríkisstýrið at skipa so fyrri, at Fø-

roya lógtung og Føroya landsstýri fáa umboðan í Norrøna Ráðnum, og soleiðis at umboðini verða vald ávíkavist av Føroya lógtungi og Føroya landsstýri millum limir tess.

Hetta var í snøggum orðum uppskotið sum Hákun Djurhuus setti fram sum lógmaður og sum hann hevði fullan stuðul frá øllum flokkum til at fáa samtykt.

Uppskotið var 28. mars 1966 samtykt av Føroya Lógtungi við 20 atkvøðum. Teir einastu sum ikki vóru fyrri tí vóru sambandsmenn, sum høvdu sitt eigna uppskot. Tað var soljóðandi:

1. Lógtungið heitir á fólkatingið um at velja føroyskar fólkatingsmenn í Nordisk Råd, og á ríkisstýrið um at lata serkønan umboðsmenn, tilnevndar av landsstýrinum luttaka.
2. Lógtungið heitir á ríkismyndugleikarnar um at skipa fyrri, at flaggað verður við føroyska flagginum, tá føroyingar luttaka í Nordisk Råd.

Hesi uppskot vóru feld, fingi ávíkavist 6 og 9 atkvøður.

I nevndarálitinum frá nevndini, sum hevði uppskotið til viðgerðar, sigur meirilutin i nevndini (Hanus við Hogadalsá, Marius Johannesen, Kjartan Mohr, Poul Petersen, P. M. Dam og J. Fr. Øregaard, at teir mæla til at samtykkja landsstýrisins

uppskot óbroytt, meðan minnilutin (Trygve Samuelsen m. a. sigur, at umboðanin í Nordisk Råd eftir sínar náttúru ein uttanríkisumboðan og eftir Heima stýrslógin frá 23. mars 1948 er uttanríkisumboðanin ríkismál, meðan føroyingar eftir § 1 i somu lóg innanfyri ríkismarkid við fólkavalda lógmanni sinum og tí av tinginum stovnaða landsstýri taka ræði yvir føroyskum sernálum sambært lógina...)

Av tí, at Føroyar kunnu hava síni serligu áhugamál í Nordisk Råd, so er tað eisini náttúrligt, at fólkatingið velur millum sínar limir i ráðnum føroyskar fólkatingsmenn eins og sakkonar umboðsmenn, tilnevndar av Føroya landsstýri, verða at luttaka. tá talan er um føroysk áhugamál.

Viðmerkingar táverandi landsstýrisins

I viðmerkingunum sum landsstýrið hevði til uppskotið, sum varð samtykt, sigur landsstýrið m. a.:

Eftir viðtøkunum er Norrøna ráðið stovnur fyrri samráðingar millum fólkating Danmarkar, ríkisdag Finlands, alting Íslands stórtung Noregs, ríkisdag Svørikis og ríkisstýriini i hesum londum i spurningum um samvirkni millum hesi lond.

Ráðið hevur 69 valdar limir og harafturat umboð fyrri ríkisstýriini.

Lóggávutvingini i Danmark, Finlandi, Noregi og Svøriki

velja hvør sínar 16, meðan Ísland velur 5, allir millum limirnar i tingunum. Ríkisstýriini velja millum limir sínar so nógvir umboðsmenn, sum tey ynskja. Hesir seinnu hava ikki atkvøðarætt i ráðnum.

Hesar viðtøkur eru fyrri Danmark lógfestar við lóg nr. 292 frá 21. desember 1947. Eftir hesi lóg verða limirir valdir við byrjanini av hvørjari fólkatingssetu og aftaná val i hevur verið. Valið er lutfallsval. Limirir skulu hava seti i fólkatinginum.

Löngu i 1955 vendi landsstýrið sær til forsætismálaráðið i spurninginum um føroyskt umboð i Norrøna Ráðnum. Forsætismálaráðharrin svaraði (Framhald á 8. síðu)

**RESTORFF'S
BEER**

**IS GOOD FOR
YOU**